NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

# WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Rok 8 (XII) Nr. 10. WARSZAWA Październik 1930 r.

## ROZKAZ NACZELNIKA GŁÓWNEJ KWATERY L. 18. z dnia 10 września 1930.

### 1. PRZEPISY STALE OBOWIĄZUJĄCE.

**12(1). Wydawnictwa harcerskie.** Przypominam: „Wydawanie i rozpowszechnianie statutu, regulaminów i oficjalnych in trukcyj harcerskich, będących własnością Z. H. P. jako całości, jest dozwolone tylko za osobnem zezwoleniem Naczelnictwa“.

„Wszystkich, którzy mają zamiar wydawać harcerskie książki, broszury, jednodniówki i t. d. wzywa się do uprzedniego informowania Naczelnictwa o projektowanych wydawnictwach“. (Rocznik Harcerski, 1928, str. 203).

Zarządzam: Wydawnictwa, które mają zawierać instrukcje i przepisy organizacyjne harcerskie, niezależnie od tego, czy noszą w nagłówku napis „Związek Harcerstwa Polskiego“, nadający im charakter oficjalnych, muszą uzyskać przed wydaniem aprobatę Głównej Kwatery. Nie dotyczy to perjodycznych wydawnictw Komend, zawierających rozkazy, instrukcje i wskazówki oparte ściśle na obowiązujących przepisach.

**12(2). Oznaki specjalne drużyn.** Przypominam: „Wszystkie szczegóły munduru nie ustalone jednolicie dla całego Z. H. P. (n. p. ozdoby ludowe) zatwierdza Komendant Chorągwi, komunikując o tem Głównej Kwaterze“ (Rocznik 1928, str. 155).

Zarządzam:

Prawo noszenia specjalnej oznaki drużyny może sobie drużyna zastrzec o ile charakter oznaki na to pozwala (oznaka nie jest już używana jako część stroju harcerskiego innej drużyny lub drużyn, jest ściśle określonego kształtu, barwy i t. d. Zastrzeżenie to dokonuje się drogą rejestracji w Głównej Kwaterze i ogłoszenia w rozkazie Naczelnika G. K. Drużyna zwraca się w tej sprawie do Główne Kwatery w drodze służbowej, dołączając opis oznaki i rysunek nadający się do reprodukcji, oraz regulamin oznaki (kto ma prawo nosić). Prośba drużyny musi być poparta przez Komendanta Chorągwi. Po zasadniczej zgodzie na rejestrację, drużyna opłaca 20 zł. na koszt kliszy i ogłoszenia.

**12(3) Porządek i znakowanie rozkazów.**

**W Rozkazie Naczelnika Głównej Kwatery l. 15 z dnia 15 sierpnia 1930 ma być:**

3. Wydawnictwa:

31. Poparcie ważnych wydawnictw.
32. Wydawnictwa oficjalne.
33. Wydawnictwa ocenione przez Główną Kwaterę (polecone, zalecone, dozwolone).
34. Inne opinje o wydawnictwach.

**9. Sprawy osobowe nie objęte innemi punktami:**

91. Urlopy kategoryj 81, 82, 83, 84.
92. Urlopy inne.
93. Zmiany przydziału.
94. Zwolnienia kategoryj 81, 82, 83, 84.
95. Zwolnienia inne.
96. Przeniesienie do rezerwy.
97. Powołanie do służby czynnej.
98. Kurs korespondencyjny — absolwenci.
99. (vacat).
90. Inne.

**13(2). Druk statystyczny roczny drużyny** (zmiana). (Rocznik 1928, str. 181) wysyła drużynowy do Komendy Chorągwi przez Komendę Hufca w dwóch egzemplarzach. Komenda Chorągwi jeden egzemplarz zachowuje u siebie, drugi odsyła do G. K.

**13(3). Raport roczny drużyny** (zmiana). Zwalniam Komendantów Chorągwi od nadsyłania do G. K. raportów rocznych drużyn zaopinjowanych jako „związkowe“ (A). (ad Rocznik 1928, str. 181).

**13(1). Wpis doroczny drużyny** przeprowadza G. K. na podstawie: 1) wykazu drużyn Chorągwi, zawierającego oceny drużyn według kategoryj A) „związkowa“, B) „chorągwiana“, C) „hufcowa“, podpisanego przez Komendanta Chorągwi. 2) druku statystycznego drużyny.

**14(1). Zastępstwo Komendanta Chorągwi.** Zarządzenia Komendanta Chorągwi, oraz pisma z Komend Chorągwi do Głównej Kwatery, o ile zawierają wnioski, sprawozdania, wyjeśnienia i t. p. w sprawach należących do kompetencji Komendanta Chorągwi i w zakresie jego stosunku służbowego do Naczelnika Głównej Kwatery, winny być podpisywane przez Komendanta Chorągwi lub jego zastępcę, mianowanego przez Naczelnictwo. W razie konieczności powierzenia zastępstwa innej osobie, należy o tem natychmiast zawiadomić Główną Kwaterę. Komendant może pewien zakres pracy na stałe powierzyć w swojem zastępstwie jednemu z członków K. Ch., musi jednak na to uzyskać uprzednio zezwolenie Naczelnika. Korspondencja bieżąca, między wydziałami K. Ch., a G. K. nie zawierająca wniosków i innych wystąpień w imieniu Komendanta Chorągwi, może być podpisywana przez członków Komendy, zatwierdzonych przez Naczelnika G. K.

**14(2). Oddawanie czci.** Przypominam obowiązek oddawania czci przełożonym i starszym. Harcerkom w mundurach salutuje zawsze pierwszy harcerz. Członkom Związku będącym w ubraniu cywilnem, ale posiadającym oznaki, harcerz w mundurze salutuje, będąc bez munduru, kłania się.

Drużynowi przeprowadzą na ten temat pouczenia w drużynach, i wraz z komendantami i wizytatorami dołożą starań, by oddawanie czci i pozdrawianie się weszło znów w powszechny zwyczaj w Harcerstwie.

### 2. ZARZĄDZENIA BIEŻĄCE.

**21(1). Światowy Obóz Starszych Skautów w Kandersteg 1931.** (World Rover Scout Moot) odbędzie się w 1931 r. w Kandersteg, w Szwajcarji. Komitet Międzynarodowy zaprasza kierowników organizacyj w celu studjowania tej gałęzi Ruchu.

Do Kandersteg należy przybyć 29 lipca, dzień wyjazdu oznaczony jest 8 sierpnia 1931. Program obozu obejmuje dni 30 lipca do 7 sierpnia włącznie. Koszt wyniesie 4 franki szwajcarskie na głowę dziennie, ponadto wpisowe 10 franków szw. płatne przy zgłoszeniu się i 12 franków na koszta wycieczek. Całkowity zatem koszt za 11 dni pobytu wyniesie 66 franków szwajc. (około 115 zł.) bez przejazdu. Przejazd bez żadnych ulg, w jedną stronę III kl. 166.20 zł., II kl. 265.80 zł.

Uczestnicy mają przywieźć własne namioty i sprzęt obozowy.

Dyrektor Biura Międzynarodowego zwrócił się do naszego Komisarza Zagranicznego z prośbą o jaknajszybsze podanie ilości osób wybierających się do Obozu, ponieważ ilość uczestników jest ściśle ograniczona.

Zgłoszenia należy nadsyłać do Głównej Kwatery do dnia 15 grudnia 1930 r.

**22(1). Raporty.** Przypominam terminy najbliższych raportów (Rocznik 1928, str. 180 i nast.):

Wrzesień 25.

KAŻDY OBÓZ. Druk statystyczny obozowy wysyła Komendant każdego obozu (drużyny, hufca, K. Ch., G. K., stałego, wędrownego, żeglarskiego, kursu i t. d.) bezpośrednio do Głównej Kwatery.

DRUŻYNA. Raport powakacyjny wysyła drużynowy do Hufcowego.

Październik 1.

HUFIEC. Raport powakacyjny własny z zaopinjowanemi raportami powakacyjnemi drużyn wysyła hufcowy do Komendy Chorągwi.

Październik 20.

CHORĄGIEW. Raport powakacyjny własny K. Ch. z dołączeniem raportów obozów zaopinjowanych przez K. Ch. do kategorji A.

Grudzień 15.

DRUŻYNA. Druk statystyczny roczny drużyny wysyła drużynowy do Hufcowego w dwóch egzemlarzach, łącznie z „życiorysem Patrona drużyny“. (Formularze rozsyła bezpłatnie Główna Kwatera we wrześniu Komendom Chorągwi, dla przesłania drużynom; o ile do 1 listopada drużyna nie otrzymała formularza, otrzyma go wprost z Głównej Kwatery, po podaniu dokładnego adresu).

Uwaga: Ten druk, łącznie z opinją Komendanta Chorągwi, jest podstawą wpisu drużyny do Z. H. P. na rok 1931. Wskazówki do wypełnienia patrz Rocznik 1928, str. 181.

Grudzień 18.

HUFIEC. Druk statystyczny roczny Komendy Hufca wysyła hufcowy wraz z drukami stat. drużyny w 2 egz. do Komendy Chorągwi dla G. K.

Styczeń 1.

CHORĄGIEW. Druk statystyczny roczny Komendy Chorągwi (Rocznik 1928, str. 182) wysyła Komendant Chorągwi, łącznie z drukami stat. drużyn (po 1 egz. do G. K.).

DRUŻYNA. Raport roczny drużyny wysyła drużynowy do Komendy Hufca.

Styczeń 5.

HUFIEC. Raport roczny hufca wysyła hufcowy do Komendy Chorągwi, dołączając raporty drużyn.

Styczeń 20.

CHORĄGIEW. Raport roczny Chorągwi wysyła Komendant Chorągwi do G. K., dołączając raporty hufcowych, oraz wykazy drużyn Chorągwi z oceną według kategoryj: „związkowe“, „chorągwiane“, „hufcowe“ (Rozkaz N. G. K. M. l. 10 z 12.IV.1930, W. U. 1930, Nr. 5; termin wpisu dla drużyn tam podany zmieniony rozkazem l. 15 z 15.VIII.1930 W. U. 1930, Nr. 8—9, na pierwotnie obowiązujący t. j. 15 grudnia).

**22(2). Projekty zmian w systemie raportowym.** Główna Kwatera przystąpiła do opracowania nowego systemu raportowego, przystosowanego do okresu sprawozdawczego identycznego z rokiem szkolnym. Nowe przepisy o raportach winny wyjść z druku przed 1 marca, aby w nowym okresie letnim wejść w życie, a przedtem aby był czas zaznajomienia się z niemi komend i drużyn. Główną tendencją G. K. przytem jest jaknajdalej idące uproszczenie raportów przy dążeniu do ścisłej punktualności i dokładności.

Główna Kwatera prosi o pomoc w tej sprawie przez nadsyłanie materjałów i uwag, najlepiej w formie konkretnych propozycyj zmian.

**22(3). Projekt programu prób.** Zwracam uwagę na wydrukowany w październikowym „Harcmistrzu“ projekt programu prób; proszę o nadsyłanie uwag.

**3. Wydawnictwa.**

**33(1). „Instrukcja administracji i prowadzenia pracy harcerskiej“, oraz „Jak organizować pracę harcerską“** harcmistrza Zdzisława Eugenjusza Słoniewicza, wydane nakładem męskich Komend Chorągwi Płockiej i Włocławskiej, mimo nagłówka „Związek Harcerstwa Polskiego“, nie są wydawnictwami oficjalnemi.

**7. GŁÓWNA KWATERA.**

**71(1).** Franciszek Czapliński ph mianowany referentem Komend Chorągwi w Wydziale Organizacyjnym G. K. M.

**9. ZMIANY PRZYDZIAŁU, POWOŁANIE DO SŁUŻBY CZYNNEJ.**

**93.** Józef Krzemieniewski, ph., z Chor. Lwowskiej przydzielony do Chorągwi Warszawskiej.

**97.** Stefan Szletyński, hm., powołany z rezerwy do służby czynnej i przydzielony do Chorągwi Śląskiej.

Za zgodność:

(—) **B. Podhorski.** Sekretarz Głównej Kwatery.

(—) **St. Sedlaczek, hm. Rp.** Naczelnik Głównej Kwatery.

# DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

## KOMUNIKAT WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO GŁÓWNEJ KWATERY M.

### I-sze Związkowe Korespondencyjne Zawody Łuczne.

1. Każda Chorągiew może wystawić nieograniczoną ilość zawodników.

2. Zespoły muszą być z jednej drużyny.

3. Kom. Chor. nadeszlą do Głównej Kwatery protokuły odbytych zawodów z wynikami szczegółowymi do dn. 5.XI.30 r.

4. Program zawodów: o Mistrzostwo Z.H.P. za strzelanie potrójne i jednostkowe.

A i B. I **Zespołowe**: 3 zawodników z jednej drużyny.

I odległość 50 m. — 3 serje po 12 strzałów i 3 próbne.
II „ 40 „ — 2 „ „ „ „ „
III „ 30 „ — 1 „ „ „ „ „

Ocena wyników zespołowych: a) za każdą odległość b) za wszystkie odległości — jako strzelania potrójne.

Ocena wyników jednostkowych: a) za każdą odległość b) za wszystkie odległości (potrójne).

B. II Zespołowe 3 zawodników: 1. odległość 30 mtr. — 1 serja 12 strzałów i 3 próbne.

A i B. III indywidualne dla junjorów do 14 lat 1. odległość 15 mtr. — 1 serja 12 strzałów i 3 próbne.

A i B. IV indywidualne dla harcerzy do 16 lat (rok urodz. 1914) 1. odległ. 15 m. — 1 serja 12 strzałów i 3 próbne.

Grupa A — zawodnicy, którzy zajeli jedno z 6 pierwszych miejsc w którychkolwiek zawodach o mistrzostwo Polski.

Grupa B — wszyscy pozostali zawodnicy.

5. Punktacja — do 6-go miejsca.

### II-gie Związkowe Zawody Narciarskie o mistrzostwo ZHP. i III-cie Zawody Narciarskie Chorągwi Śląskiej w Zwardoniu dn. 1 i 2 lutego 1931 r.

organizuje Chorągiew Śląska.

I. Bieg o odznakę sportową Polskiego Zw. Narciarskiego.

1. Junjorzy harcerze do lat 18 — 9 km.
2. Harcerze powyżej 18 lat — 12 km

II. Bieg drużynowy o mistrzostwo ZHP. dla junjorów do 18 lat i harcerzy powyżej 18 lat, zespół 3 harcerzy

III. Jazda piękna.

IV. Bieg zjazdowy około 500 mtr.

*W. Olędzki*
hm. i kierownik wydziału W. F

# Kronika.

**Skaut Naczelny o „Wskazówkach dla skautmistrzów“.** Lord Baden - Powell, w odpowiedzi na list Druha Naczelnika, dołączony do egzemplarza „Wskazówek dla skautmistrzów“, który przesłano Lordowi, jako Autorowi książki, z podziękowaniem za zezwolenie na polski przekład, nadesłał następujące pismo: „Londyn, 25 sierpnia 1930 r. Drogi Panie Sedlaczek: Jestem mocno zobowiązany Panu za Pańską łaskawą pamięć i nadesłanie mi egzemplarza Pańskiego przekładu „Aids to Scoutmastership“, który bardzo rad jestem przyjąć dla naszej Bibljoteki Międzynarodowej.

Składam Panu jaknajszczersze gratulacje z powodu tego wydawnictwa i serdecznie życzę mu powodzenia, — i mam nadzieję, że Wasza Główna Kwatera stwierdzi jego pożyteczność.

Z serdecznem podziękowaniem i najlepszemi życzeniami „dobrego obozowania“ dla wszystkich Waszych skautów. Szczerze Panu oddany Baden - Powell“.

**Młodzież harcerska według szkół — 1.I.1929 r.**

| | Męskie 1928 | Męskie 1929 | Żeńskie 1928 | Żeńskie 1929 |
|---|---|---|---|---|
| Szkoły powszechne | 35,3% | 30,4% | 37,1% | 40% |
| Gimnazja | 31,7% | 35,9% | 24,1% | 24% |
| Seminarja | 16,2% | 7,3% | 14,8% | 19% |
| Szkoły zawodowe | 3,2% | 6,5% | 6,5% | 9% |
| Drużyny mieszane | 10,4% | 19,8% | 14,8% | 5% |
| Młodzież pozaszkolna | 6,7% | | 2,7% | 3% |

Drużyny harcerskie istnieją:
w 94% seminarjów nauczycielskich
68% gimnazjów
20% szkół zawodowych
2,38% szkół powszechnych wogóle
4,5% „ „ więcej niż jednoklasowych („Oświata i wychowanie").

**Plamka na słońcu dżemborowem.** Niektórzy polscy uczestnicy Dżembo poprzyrzekali skautom różnych części świata, zwłaszcza Anglikom, przysłać nasze wyroby ludowe, czasem nawet otrzymywali na to pieniądze. Niestety, jakoś tak się złożyło, że nie wywiązali się z przyrzeczeń, co wywołało ożywioną korespondencję z Biurem Międzynarodowem i wiele kłopotu dla Komisarza zagranicznego, Druha Foki. Dyrektorowi Biura widocznie również dopiekła ta sprawa, aż wreszcie ogłosił w „Scouterze": „Słyszę, że w czasie Światowego Dżembori pewna ilość brytyjskich skautmistrzów i skautów zamówiła w polskim obozie laski (ciupagi) i inne pamiątki, które miały być następnie wysłane z Polski. Otrzymałem obecnie list z Polski, wyjaśniający, że dzięki całemu „rozdziałowi" przypadków nastąpiła wielka zwłoka w wykonaniu i wysłaniu tych przedmiotów. Obecnie jednak już je wykonano i postarałem się, aby je wszystkie odesłano do Głównej Kwatery (ang.) w celu rozdzielenia pomiędzy tych, którzy je zamówili. Skoro tylko przyjdę zrobię co będę mógł, aby je rozesłać".

Nie jest to dobra propaganda solidności i sprężystości polskiej, cała ta historja. Poco się było podejmować wysyłania „pamiątek", a zwłaszcza przyjmować pieniądze, jeżeli rok trwa wykonanie przyrzeczenia! (S.)

**Ceny namiotów angielskich.** „Scout Shop", Londyn, ogłasza sprzedaż używanych namiotów: 1) 2,40×195×180, boki 90 cm. wp.—5 funtów, 2) jadalnie (dwusłupowe) 11 funtów, 3) namioty dzwonowe — nowe 5 funt. 7½ szyl., używane od 4 funt. 7½ szyl. do 3 funt. 17½ szyl., 4) wycieczkowe, w walizie 195×135×105 1 funt 3 pensy. Dla porównania z cenami w Polsce trzebaby doliczyć cło.

Oczywiście nie powinniśmy sprzętu sprowadzać z zagranicy, te namioty jednak, których naogół używamy, są bardzo niestarannie zrobione i drogie w stosunku do wartości.

Czy nie znajdzie się jaki znawca, który dopomoże G.K. wpłynąć na polepszenie tej sprawy? (S.)

**„Ogniska społeczne"** („social centers") amerykańskie, organizowane przez samorządy wprowadziły piękny zwyczaj urządzania w s p ó l n y c h  o b i a d ó w  m a t e k  z  s y n a m i, w celu wzbudzenia i utrwalenia u dorastającej młodzieży szacunku dla kobiety. Owi młodzi ludzie, uczestnicy takich obiadów, podpisują po uroczystości taki dokument: „Składam obietnicę uroczystą, że dążyć będę do czystości w myślach, słowie i uczynkach. Przez wzgląd na swą matkę, będę stawał w obronie kobiet. Przez wzgląd na nią, będę baczył na swą męską dostojność. Na pamiątkę tej przysięgi ofiaruję swej matce biały gwoździk, którego biel i zapach niech będzie symbolem miłości ku matce". Urządzane są również podobne obiady wspólne ojców z synami, matek z córkami. (Wł. Wolert, Demokracja i kultura, str. 176).

**„Macierz Szkolna" w Czechosłowacji** miała wkońcu lipca doroczne Walne Zebranie, było ono przeglądem dziesięcioletniej pracy, w której podały sobie ręce wszystkie stronnictwa polskie, cała ludność polska bez względu na wyznanie zjednoczyła się pod hasłem obrony zagrożonej polskości.

Poniższa tabelka ilustruje rozwój organizacji:

| | Rok 1920 | Rok 1929 |
|---|---|---|
| Kół-członków | 12 — 1240 | 82 — 7568 |
| Bibljotek i książek | 11 — 2982 | 64 — 16668 |
| Czytelników | 415 | 3913 |
| Odczytów | 10 | 244 |
| Kółek amatorskich, przedstawień | 5 — 9 | 57 — 219 |
| Obroty kasowe | 60.087K.C. | 884.507 K.C. |

„Macierz Szkolna" utrzymuje całe prywatne szkolnictwo polskie w Czechosłowacji, mianowicie: jedyne polskie gimnazjum w Orłowej, 8 szkół wydziałowych, 10 szk. ludow., 41 ochron, 2 szkoły zawodowe, 3 bursy, ponadto subwenjonuje 10 publ. szkół przemysłowych i kilka kursów. Na szkolnictwo wydano 3.723.987 k. c., z ogólnej sumy rozchodów. 6.997.037. W ostatnich czasach wybudowano salę gimnastyczną i scenę w Cieszynie, kosztem 450.000 k. c., otwarto ochronki w 6 miejscowościach. (Głos Narodu).

Harcerze, zwłaszcza Harcerze Rzeczypospolitej, od których już sama próba wymaga wiadomości z zakresu pracy społecznej z pewnością zainteresują się pracą Macierzy. S.

## PACYFIŚCI W DWORKU CISOWYM.

W ostatniej dekadzie sierpnia odbył się w Dworku Cisowym w Sromowcach międzynarodowy zjazd przyjaciół pokoju, zorganizowany przez wiedeńską grupę w Anglji zawiązanego Związku zwanego krótko „Reconciliation". Trzydzieści kilka osób zgromadziło się tam z różnych krajów (przeważnie z Niemiec i dawniejszej monarchji Austro-Węgierskiej), pragnąc w przyjacielskiem współżyciu, referatach, dyskusjach i rozmowach wzmacniać w swem gronie wiarę w lepszą przyszłość Europy na drodze rozwoju pokojowych stosunków między narodami. Poza paru wybitniejszemi jednostkami reprezentującemi starsze społeczeństwo (organizator p. Kaspar Mayr z Wiednia, ks. prof. Hoffmann z Wrocławia, prof. Katzaroff z Sofji, pastor prof. Roser z Paryża, inicjator Związku Mr. Grant z Londynu), przeważała młodzież obojga płci.

Program Zjazdu obejmował zagadnienia „nowej Europy", o zwłaszcza jej wschodniej połowy. Ks. prof. Hoffman bardzo sympatycznie przeciwstawił się hasłu rewizji traktatów i granic, wskazując, że lepsza przyszłość zależeć będzie przedewszystkiem od wzmożenia poczucia wspólnoty ogólnej i wymiany najcenniejszych dóbr kultury, oraz ich życzliwszej znajomości i oceny między narodami.

Dobra wola organizatorów i uczestników zatrzymuje się jednak bodaj u p r o g u  p r a w d y  d r a ż l i w e j: potępiając stanowczo zaborczość, nietolerancję, ucisk mniejszości i kłamstwa tendencyjne w oczernianiu innych, a usprawiedliwianiu siebie, nie chcą oni wchodzić w to, czy wszystkie narody w jednakowej mierze na te zarzuty zasługują... W rezultacie obraz powstaje zupełnie fałszywy, — zwłaszcza, że i materjały informacyjne (np. wykaz mniejszości w różnych krajach, pomijający zupełnie Polaków w Niemczech!) kursujące wśród uczestników, nie świadczą o bezwzględności dążenia do prawdy...

Wielka szkoda, że polska akademicka grupa przyjaciół pokoju nie stanęła na wysokości zadania, choć powołana była do pomocy w organizowaniu zjazdu. Nie postarano się o żadne wydawnictwa w językach obcych informujące o istotnym stanie rzeczy w Polsce, o losie mniejszości polskich zagranicą, a mniejszości obcych u nas. Nie było wogóle żadnej podręcznej bibjoteczki informacyjnej o kraju, do którego na 10 dni ci ludzie dobrej woli przyjechali. Nie było map żadnych — ani etnograficznych, ani historycznych, — posługiwano się jakąś niedokładną mapą angielską.

Informacje w dyskusjach i nawet referat dra Sawickiego z Krakowa tych braków wyrównać nie były w stanie.

Prymitywnie nieumiejętny też był sposób traktowania gości: członek Z.H.P. proszony był przed kilku miesiącami o wygłoszenie na Zjeździe referatu o stanowisku harcerstwa wobec pacyfizmu i propozycję tę przyjął. Tymczasem ani nie otrzymał żadnych informacji bliższych o terminie, ani programu zjazdu, ani — gdy przybył jednak, ubocznie się dowiedziawszy o terminie — nie znalazł swego referatu na porządku dziennym.

**„Haszomer Hacair".** Trzeci kongres „Żydowskiej Światowej Organizacji Skautowej (?) „Haszomer Hacair" odbył się 7 września r. b. we Vrutkach w Czechosłowacji.

## ZJAZD WALNY Z. H. P.

**uchwaliło Naczelnictwo zwołać w okresie Świąt Bożego Narodzenia. Zjazd będzie wspólny, druhen i druhów, jak dotychczas, gdyż nowy statut jeszcze nie jest przez władze zatwierdzony.**

**Zaraz...**

**...wyślij obozowy druk statystyczny do Głónej Kwatery (Warszawa, Zielna 35 m. 9), a raport powakacyjny do Komendy Hufca...**

**...jeśli tego nie zrobiłeś 25 września.**

# Z Wydawnictw.

**Najnowsza książka harcerska.**

Władysław Nekrasz. **„Harcerze w bojach w latach 1914 — 1921“.**

Jest to pierwsze obszerne opracowanie udziału harcerstwa polskiego w zmaganiach o niepodległość naszej Ojczyzny. Tom pierwszy zawiera następujące rozdziały: W legjonach. Poczta harcerska. W I korpusie wschodnim Dowbora - Muśnickiego. Obrona Lwowa. Harcerze jarosławscy w walkach o niepodległość Polski w 1914 — 18. Rozbrajanie Niemców i Austryjaków. Bataljon harcerski w Warszawie. Na Rusi. Walki o niepodległość w Wielkopolsce w latach 1912 — 1919. Grupa harcerska przy 2 dywizji piechoty legjonów.

Nabywać tę książkę można tylko w prenumeracie w trzech równych ratach miesięcznych. Cena całości 12 zł. Po ukazaniu się drugiego tomu (co nastąpi z końcem r. b.) cena będzie znacznie podwyższona. Wpłaty należy uskuteczniać na konto P. K. O. Nr. 162, przyczem pożądane są zamówienia zbiorowe celem uniknięcia kosztów przesyłki. Adres: Główna Księgarnia Wojskowa, Warszawa, Nowy Świat 69. **(Km.).**

Książka Druha Nekrasza Zasługuje na jaknajszersze rozpowszechnienie. Krzepi ducha, podnosi wiarę w siły nasze. Napisana żywo, jest pasmem barwnych opowieści, a zarazem zbiorem dokumentów historycznych, podanych w formie interesującej. Wielu z nas znajdzie tam wzmiankę o najbliższych swoich druhach i przyjaciołach. Winniśmy wielką wdzięczność Druhowi Nekraszowi za wielki trud zebrania materjałów i piękną formę ujęcia, Księgarni Wojskowej za podjęcie się wydania i za przeprowadzenie go z dużym nakładem środków.

**M. L.**

**Jak organizować pracę harcerską?**, opracował harcmistrz Zdzisław Eugenjusz Słoniewicz, Płock 1930, str. 47, 170x100, z tablicą i formularzem.

Broszura ma dopomóc młodym drużynowym, zwłaszcza szkół powszechnych, do zorganizowania pracy. Autor pisze na tematy „Do czego dążymy“, „Harcerstwo a Społeczeństwo“, „Harcerstwo a szkoła“, „Harcerstwo a nauczyciel“, a następnie przystępuje do wskazówek „Jak organizować pracę harcerską“, podając wskazówki do założenia drużyny i poprowadzenia jej zajęć (program pracy na pięć lat), przyczem zdaje sobie sprawę, że ten program ma być tylko zachętą do systematycznego planowania pracy i próbą wskazówek do tego, a nie czemś doskonałem i nie schematem. Następuje „Regulamin wewnętrzny drużyny“, Instrukcja Ministerstwa W. R. i O. P. dla drużyn szkolnych, okólnik tegoż Ministerstwa w sprawie wynagrodzenia za pracę w Hufcach Szkol., wzory legitymacyj.

Autor wyrządził krzywdę organizacji i sobie, że nie porozumiał się z Główną Kwaterą przed wydaniem tej broszury: dałby rzecz pożyteczną bez zastrzeżeń i może uznaną za oficjalną. Nie zrobiwszy tego z niewiadomych powodów, popełnił szereg błędów: wydrukował tekst interpretacji I punktu prawa niezgodny z obowiązującym, dowolnie przerobił sobie Regulamin Drużyny, n. p. wprowadzając do niej: 1) „członków czynnych“, choć statut Z. H. P. wyraźnie określa, co to są w Związku członkowie czynni, 2) „członków współdziałających“, choć znowu statut Z. H. P. wyraźnie mówi, że „tworzą oni oddzielne Koła“, 3) członków honorowych,choć statut ich zupełnie nie przewiduje. Takich dowolnych przeróbek regulaminów obowiązujących w Z. H. P. jest w broszurze dhª Słoniewicza wiele, co wprowadza chaos w organizacji. Wyobraźmy sobie, że kilka takich rozmaitych pomysłów zacznie się realizować w różnych stronach Polski, co się stanie z organizacją Z. H. P.? **St. S.**

Wacław Lipiński. **Od Wilna po Dynaburg.** Wspomnienia z walk 5 p. p. Leg. Wydanie II. Warszawa, 1930. Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy. Cena 3.80 zł.

Omawiana książka jest poświęcona bojom 5 p. p. Legjonów w okresie zwycięskiej ofensywy naszej wiosną 1919 r. Autor, uczestnik tych działań, spisał swe wspomnienia na gorąco, tuż po ukończeniu walk, dzięki czemu książka jego tchnie szczerą bezpośredniością i świeżością odczucia.

Terlazz Sandor. **Wspomnienia robotnika z Liege.** Przełożył z franc. Jan Emisarski. Warszawa, 1930. Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy. Cena 0.60 zł.

Książeczka jest opisem przeżyć robotnika belgijskiego, który uwiedziony ponętnemi obietnicami wyjechał wraz z żoną do Rosji w poszukiwaniu lepszej doli. Przerażająco niski poziom kulturalny środowiska bolszewickiego niesłychany wyzysk i niedola klasy robotniczej, wreszcie fatalne warunki bytowania, wygnały ofjarę własnej łatwowierności z raju bolszewickiego po upływie kilku miesięcy. Przywiązanie do klasy robotniczej i pragnienie otworzenia jej oczu skłoniły robotnika tego do ogłoszenia wspomnień z pobytu w Rosji. Niewyszukana opowieść o beznadziejnej wegetacji robotników w Bolszewji jest znacznie wymowniejsza aniżeli spostrzeżenia i wywody przygodnych obserwatorów życia w Sowietach. **(km.)**

---

## HARCERZ

**w numerze wrześniowym podaje wiele materjałów do zbiórek poświęconych rocznicy „Cudu nad Wisłą“, ponadto obszerne sprawozdanie ze Zlotu Starszyzny Harcerek, artykuły z techniki skautowej (Zakończenie liny; Okrzyki skautowe), dalej „Z dziejów skautingu żeńskiego“, ciekawe wiadomości „Co słychać w Z. H. P.“, „Z Polski i ze świata“. Szczególnie pożyteczne są dla drużynowych i zastępowych: „Program pracy“, ze zbiórkami na cały miesiąc, w zakresie próby młodzika, „Przyroda we wrześniu“ rozpoczyna cykl pogadanek przyrodniczych, notatka „Przed stu laty...“ jest pierwszą z całego cyklu historycznego, związanego z stuleciem powstania listopadowego.**

**Prenumerata roczna 8 zł., półroczna 4 zł.**

**Konto P. K. O. 22.806.**

**Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Zielna 35, m. 9.**

---

## OD WYDAWNICTWA.

**Usilnie prosimy:**

**wpłacać prenumeratę tylko bezpośrednio na konto P. K. O. 10020.**

**rekamować natychmiast w razie nieotrzymania numeru w ciągu pierwszego tygodnia miesiąca („Harcmistrz“ wychodzi około 25 i na 1-go powinien być u prenumeratorów);**

**pisząc do redakcji czy administracji podpisywać się czytelnie i podawać dokładny adres;**

**przy reklamacjach podawać dokładnie sumę wpłaconą i datę wpłacenia, oraz w jaki sposób wpłacono (najlepiej wpłacać na P. K. O. 10020);**

**nie opóźniać się w opłacaniu prenumeraty; wobec ryczałtowego wysyłania numerów wywołuje to trudności techniczne, stratę czasu i koszta na korespondencję.**



**Wydawca:** Naczelnictwo Z. H. P. w osobie Stanisława SEDLACZKA, Warszawa, Zielna 35 m. 9. Telefon 101-20.
**Redaktor:** Stanisław SEDLACZEK.
**Administracja:** Zielna 35 m. 9; tel. 101-20, od 10 do 12. Konto P. K. O. 10020.

Druk. „LECH“, Warszawa, Koszykowa 33